

Asia: VN/18335/2026

Lausuntopyyntö; Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta annetun lain 5 ja 7 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Näkövammaisten liitto ry kannattaa esityksen tavoitteita. Suomen väestön varoittamis- ja vaaratiedotejärjestelmää on tärkeää täydentää esitettävällä Cell Broadcast -varoitusjärjestelmällä. Lisäksi on välttämätöntä, että väestön varoittamisen tehokkuutta nopeutetaan ja parannetaan sekä varoitusten tavoittavuutta lisätään.

Esityksen mukaan matkaviestinverkossa toimiva Cell Broadcast -varoitusjärjestelmä mahdollistaa viranomais- ja vaaratiedotteiden välittämisen kaikkiin yhteensopiviin päätelaitteisiin, eikä sen käyttö rajoitu pelkästään älypuhelimiin. Esityksen vaikutusarviointien mukaan varoitusjärjestelmä voi parantaa myös joidenkin haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden yhdenvertaista mahdollisuutta saada tietoon vaaratiedote. Varoitusviesti ilmestyy suoraan puhelimen näytölle ilman, että käyttäjän tarvitsee aktiivisesti hakea tietoa tai käyttää erillisiä palveluja. Sen ansiosta järjestelmä tavoittaa myös henkilöt, joilla on heikot digitaidot sekä välittää varoitukset nopeasti, suoraan ja saavutettavasti ilman käyttäjältä vaadittavia toimenpiteitä. Cell Broadcast -viestiin voidaan asetuksista muuttaa erottuva hälytysääni ja värinä, jotka varmistavat viestin nopean havaitsemisen myös silloin, kun puhelin ei ole aktiivisessa käytössä. Joissakin puhelinmalleissa on vakiona Cell Broadcast -viestien lukua varten tekstistä puheeksi -toiminto.

Näkövammaisten liitto toteaa, että Cell Broadcast -varoitusjärjestelmä parantaa joidenkin näkövammaisten tiedonsaantia. Käytännössä kyse on näkövammaisista, joilla on puhelin, jonka näyttöä he voivat lukea joko ruudunlukijan avulla tai näönvaraisesti esimerkiksi tekstiä suurentamalla tai kontrastia muuttamalla. Varoitusjärjestelmä ei kuitenkaan tavoita kaikkia, sillä osalla näkövammaisista, jotka eivät näe lukea puhelimen näyttöä, ei ole käytössään puhelinta, jossa on ruudunlukija. Monet heistä ovat iäkkäitä tai henkilöitä, jotka eivät jostain syystä ole saaneet käyttöönsä puhelinta, jossa on ruudunlukija. Nämä näkövammaiset jäävät Cell Broadcast -varoitusjärjestelmän ulkopuolelle.

Vaikutusarvioinneissa mainittu, joissakin puhelimissa vakiona oleva Cell Broadcast -viestien lukemisen tekstistä puheeksi -toiminto, ei näyttäisi ratkaisevan tätä ongelmaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että näkövammaiset saavat selkeät ja yksiselitteiset ohjeet sekä konkreettisen käytännön

avun siihen, miten Cell Broadcast -varoitussjärjestelmän asetuksista viesteihin muutetaan erottuva hälytysääni ja värinä. Tämä ei ole ratkaisu, mutta erottuvasta hälytysäänestä voi olla apua sen havaitsemisessa, että puhelimeen tuli Cell Broadcast -varoitussjärjestelmän viesti.

Näkövammaisten liitto esittää, että vaikutusarvioinneissa otetaan huomioon, etteivät kaikki voi saada tietoa puhelimen näytölle tulleesta Cell Broadcast -varoitussjärjestelmän viestistä. Järjestelmä parantaa näkövammaisten tiedonsaantia, mutta osa näkövammaisista jää ulkopuolelle.

Kokko Sari
Näkövammaisten liitto ry